

Nedělní úvaha (kázání) na text Markova evangelia **v Lysé nad Labem, 16 neděli po Trojici, 5. října 2025**

Utišení bouře

Téhož dne večer jim řekl: „Přeplavme se na druhou stranu!“ Opustili zástup a odvezli ho lodí, na které byl. A jiné lodi ho doprovázely. Tu se strhla velká bouře s vichřicí a vlny se valily na loď, že už byla skoro plná. On však na zádi lodi na podušce spal. Učedníci ho probudí a řeknou mu: „Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“ Tu vstal, pohrozil větru a řekl moři: „Zmlkni, utiš se!“ I ustal vítr a bylo veliké ticho. Ježíš jim řekl: „Proč jste tak ustrašení? Ještě nemáte víru?“ Zmocnila se jich veliká bázeň a říkali jeden druhému: „Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?“
(Bible, Markovo evangelium, 4. kapitola)

Utišení bouře, James Tissot (1886-1894), Brooklyn Museum (Zdroj Wiki)

**Vhodné je doplnit četbou o Jonášově chování v bouři (Jonáš 1,1-15). Z epistol vhodným doplněním Pavlovo ujištění o Boží podpoře (Ř 8,18-21.31-38).
Vhodná píseň je 712 z nových evangelických zpěvníků.**

Náš dnešní příběh nás přenáší na vlny rozbouřeného Genezaretského jezera, kde běsní démonické živly. A co dělá Ježíš? Ježíš na zádi spí na podušce! Klidně a tiše si spí. Nepanikaří, ale ani nespěchá na pomoc. Jako by měl dost času, anebo jako by dával čas někomu jinému. Čas na to, aby se něco ukázalo, projevilo. Čas na to, aby učedníci ukázali, jak se zachovají v ohrožení. A učedníci se projevili. Mohli si Ježíšův spánek vyložit jako znamení, že smysl lidského života je hlubší než přečkání kdejaké průtrže mračen. Mohli Kristův spánek pochopit jako důvěru, že jeho i jejich úděl je v Božích rukou. Ale oni si to vyložili jiným způsobem: jako znamení lhovosti vůči jejich situaci. Jakoby byli sami a Bůh je opustil. „Nám jde o život, Pane, a ty si tu klidně spíš, je ti jedno, jestli zahyneme!“

Kolikrát v životě člověk mívá tento pocit: „Tobě je to, Pane, jedno?“ Kolikrát při pohledu na bídu světa, vítězí nemoc, smutek stárí, převahu nepřátel či lidské hlouposti, kolikrát se nám chce zvolat: „Tak už s tím, Pane, konečně něco udělej! Jak se na to můžeš dívat? Copak tě to nechává klidným?“ Lidská výčitka vůči vlastní bezmoci a bezradnost tváří v tvář bouřím a katastrofám. A mlčící, spící Bůh.

Nevím, proč Ježíš tak tvrdě usnul. Jeho klid snad skutečně pramenil s hluboké důvěry v Boží ochranu. Jak říká žalmista: „**Pokojně uléhám, pokojně spím, neboť ty sám, Hospodine, v bezpečí mi dáváš bydlet.**“ Ale dost možná to byla statečnost hraničící až s flegmatismem. Asi jako když Jonáš pokojně spal na potápějící se lodi. Na rozdíl od Krista, Jonáš před Bohem prchal. Přesto rovněž pokojně spal. Člověk by rád slyšel opak, jako že ti, co před Bohem prchají a uhýbají, nemají klidný spánek. Jenže klid v našem dnešním vyprávění ztratili ti, co byli s Bohem na jedné lodi - Ježíšovi učedníci. A uprostřed běsnění živlů naopak poklidně spí nejen Ježíš, ale i Jonáš, který s Bohem na jedné lodi nebyl a nechtěl být.

Bible tu věrně zachycuje zkušenost s lidmi. Leckterý lump si poklidně spí, a leckterý poctivec nezamhouří oka. Ne každá odvaha či bohorovnost je od dobrého. Člověk by rád slyšel, že alespoň později se káže, jaký měl kdo spánek, zda spal klidně právem, či nikoli. Jenže motivačně naprosto rozdílné postavy Ježíše a Jonáše potká překvapivě stejný osud. Jonáše i Ježíše lidé obětují, lidé totiž snadno obětují druhé kvůli vlastní záchraně. Paradoxně víc klidu při tom projeví Jonáš, který až flegmaticky instruuje, jak má být zlikvidován, zatímco

Ježíš se na Golgotě úpěnlivě modlí za jinou variantu svého osudu. Rozdíl mezi těmi dvěma nám ukazuje, že ne každý projev odvahy je dobro, že netečnost či chlad se mohou projevovat stejně jako pevná víra a spoléhání na Hospodina. A že když má někdo strach, vůbec nic to o jeho morálních kvalitách neříká. Mít strach je přirozené. Ale zároveň je třeba se strachem bojovat, nepodléhat mu, neřít se jím. Ne po vzoru Jonášova flegmatismu a netečnosti, ale po vzoru Ježíšovy vědomé statečnosti.

Pravá odvaha je v bibli charakterizována jako hledání a přijetí Boží vůle, byť se to kříží s vlastním pohledem a osobními plány. Pravá odvaha je vzepít se sám sobě, svému strachu či chtění. Drsník Jonáš si přeje smrt, aby byl nakonec hlasatelem Boží milosti. Lásku a vztah k Bohu tematizující učitel Ježíš skončí na kříži. Oboje se ukáže jako smysluplné vyústění Božích plánů, hlubší perspektiva.

Srovnání Ježíše a Jonáše by bylo na více než jedno kázání, opusťme jej nyní a pojďme se nyní podívat na palubu lodi. Tam se totiž odehrává cosi důležitého, co nastavuje zrcadlo a dává poučení nám, bázlivým námořníkům. Ježíš vstane, pohrozí větru a na jeho slovo „**Zmlkni**“ se vítr utiší a je veliké ticho. Kdybychom vytrhli z našeho příběhu jen přímé řeči, pak by své "zmlkni" Ježíš říkal učedníkům. Ježíš říká: „*Přeplavme se na druhou stranu!*“ Učedníci: „*Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?*“ A Ježíš: „*Zmlkni, utiš se!*“

Bylo by to možná trefné. Ale Kristus své "zmlkni!" říká i něčemu, co na lidské řeči rozhodně nedá. Běsnícím živlům. Ježíš se tu vlastně představuje. Nejde o to, zda a jak rychle bouře skončila, ale jak se choval a co říkal Boží Syn. „Zmlkni!“, hrozí Ježíš démonickým živlům a jasně se tak staví na stranu ohrožených učedníků. Není mu jedno, co se tu děje. Ví o ohrožení svých věrných. A nejen že to ví, má k tomu co říci, ba dokáže situaci v konečném důsledku změnit, byť to třeba hned není vidět. Ježíš nezrušil všechny bouře světa. Jen uklidnil tu jednu. Nebo spíš uklidnil své učedníky?

„*Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?*“ Ježíš na výtku učedníků odpovídá otázkou: „**Proč jste tak ustrašení? Čeho se bojíte?**“ A tady nezbyvá než pokorně přiznat: „Bojíme se, Pane, bojíme.“ Strach nás provází od počátku do konce našich dnů. V dětství se bojíme zlého čaroděje, strašidel, tmy či bouřky. Ani v dospělosti strach nemizí. Pouze dostane jinou podobu. V dospělosti se bojíme, že zůstaneme na ocet, bojíme se o děti, o práci, o to, jak se nám povede. Ve stáří se bojíme samoty, nemoci, toho, že budeme břemenem svým nejbližším, že

zůstaneme odkázáni na pomoc druhých. A téměř celý život se bojíme smrti. Filosof a religionista Jan Sokol napsal: *Křesťan by měl mít se smrtí menší problém, protože ví, že je v Božích rukou a nic se mu nemůže stát.* Skoro by se chtělo dodat: "Kéž by." Křesťané snad kdysi statečně vcházeli do arén, kde měli být rozsápáni lvy pro pobavení římského publika. Bible je v tomto ovšem ke křesťanům realističtější. „Bojíme se, Pane, bojíme,“ říkají Kristovi nejbližší uprostřed obyčejné bouře.

Strach je něco bytostně spojeného s člověkem. Očekávali bychom, že spolu s technickými inovacemi či pokrokem medicíny se bude strach ve společnosti zmenšovat. Opak je ale pravdou. Západní společnost je přímo hystericky svázána strachem. Ukázal to Covid před pár lety. A ukázaly to i včerejší volby, resp. jejich předvolební kampaň. Velmi trefně to shrnul v nedávném rozhovoru religionista Radek Chlup, docent Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Všimá si, že letošní volby do Poslanecké sněmovny jsou rámovány jako existenční zápas o národní identitu či dokonce přežití. Velmi často se opakovaly věty jako „teď jde o všechno“ či že se musíme bránit před ruskými kolaboranty a extremisty. Vedle těchto tematizovaných strachů a emocí se však zcela vytrácela věčná debata o reformách či volebních programech. Veřejná diskuse se podle něj stále více dostává pod vliv jakýchsi mytických příběhů, kdy jsou oponenti jen oblékáni do negativních rolí z kolektivně sdílených narativů historických traumat; pravdivost je podpírána pocity spíše než fakty a všemu vládne strach.

Plně se s podobnými postřehy ztotožňuji. Nešlo si nevšimnout, že obavy byly často jediným volebním heslem a političtí oponenti démonizováni. Podobných způsobů používají zhusta diktatury. Utrpením mi bylo proto sledovat, kterak se předvolební zápas snažil voliči manipulovat, aktivizovaly se masy, sepisovaly petice a absentovala věčná argumentace. Je normální, když na věci nemáte stejný názor a přete se o něj. Je ale zcela nemorální, když své oponenty označujete rovnou za zrádce a zplozence pekla. Jako křesťan a poctivý čtenář evangelia jsem na to o to citlivější, o co víc mi to připomíná způsoby jednání s Ježíšem např. v Markově evangeliu.

Manipulovatelní jste především tehdy, pokud se necháte zastrašit a strachem ovládat. Západní společnost je strachem přímo posedlá. Týká se to bohužel i křesťanů, kteří by měli být vůči strachu přece jen odolnější. Nejsou, alespoň ti evangeličtí moc ne. A právě do takové situace zní poslední Ježíšovo slovo

dnešního příběhu. Je to otázka: "**Ještě nemáte víru?**" Učedníci měli mnoho příležitostí přesvědčit se o smyslu Ježíšova poslání, o Kristově moci, o novém životě pod Kristovou ochranou. Ale jejich chování v krizové situaci ukazuje, že tuto svou zkušenost, tuto svou víru, ještě nedokázali přetavit do nového pohledu na život.

Život nemusí být jen přežívání od narození do smrti, náhodná existence reagující na vnější podněty potácející se v neustálých obavách. Život má svůj hluboký smysl, své zakotvení i zacílení, je součástí života věčného. Zaujmout tuto druhou pozici je složitější a obhájit ji v polemice se světem kolem je těžší. Tuto perspektiva totiž umožňuje víra. Víra v Boha, ve *zdroj všeho bytí*, který je i *dárce* smyslu lidského života i hrází vůči strachu.

Jaká je tedy odpověď na otázku: Mistře, tobě je jedno, že zahyneme? Není mu to jedno! Mistr je s námi na jedné lodi a v jeho blízkosti se nemusíme bát. Když půjde do tuhého a bude třeba zachránit potápějící se loď, bude on první, kdo půjde do vln, nebo třeba na kříž. Kvůli nám, jako kdysi ten Jonáš. Jenže Ježíš je víc, než Jonáš. On je silnější než chaos, nicota a smrt. Ne proto, že by to byl nějaký superhrdina. I on se bál. Ale dokázal svůj strach zvládnout. Zkrotit. Když nám to dojde, když nám dojde poselství evangelia, či pointa dnešní perikopy, strach se rozplyne jako temná mračna nad vodou. Dostaneme konečně odvahu a začneme svůj život skutečně žít. Žít tak, abychom jen nepřežívali náš krátký jepičí život, ale abychom žili život, který je součástí života věčného, nekončícího. Život, který se nesesype kvůli docela obyčejným volbám. Život, kde má odvaha smysl, i když ji společnost neocení. Život, ve kterém nás za ruku drží laskavá ruka nebeského Otce. Nemusíme čekat na zázrak, vyhlížet konec všech bouří; můžeme si uvědomovat palubu pod nohama a Ježíše na zádi. Jsme s Kristem na jedné lodi a plujeme k dobrému přístavu.

Bratři a setry, milí námořníci, spolu-lodníci, nebudme ustrašení. Mějme víru. Pomáhejme nastoupit do lodi co největšímu počtu našich bližních. Zbavujme je strachu. Místa je dost a cílem je domov, bezpečný přístav, kam naši loď kormidluje nejlepší kapitán, mořský vlk, Kristus z Nazareta. Byť zatím spí na podušce.

Žalm: Mnozí říkají: „Kdo nám dá užít dobrých věcí?“ Avšak nad námi ať vzejde jas tvé tváře, Hospodine! Pokojně uléhám, pokojně spím, neboť ty sám, Hospodine, v bezpečí mi dáváš bydlet. (Ž 4,7.9)

Modlitba: Hospodine, Pane náš, často míváme strach. Strach z toho, co přijde. Strach ze smrti. Strach ze všeho, co nám připadá cizí. Strach jeden z druhého. Strach o zemi o náš svět. Někdy se přespříliš ohlížíme kolem sebe a hledáme důvody, proč něco nejde – a přitom jediné, co nám brání plnit tvoji vůli je náš vlastní strach. Tvoji vůlí přece není strach. Proto jsi přišel, abychom se nebáli. Jenže my se bojíme. Nechceme zbytečně riskovat, měnit se, měnit svůj pohled. Je pohodlnější vidět všude nepřátele. Raději lamentujeme, vymezujeme se, stěžujeme si... Prosíme, dávej nám poznat, že každý okamžik, každá schopnost, každá okolnost je příležitostí, kterou nám dáváš. Dávej nám důvěru a sílu, abychom se strachem nedali svázat, abychom poznali, že láska je víc, abychom uměli volat k tobě, modlit se. Když zní tvůj hlas, náš strach může mizet. Daruj nám uši, které slyší a srdce, které věří. Amen.